

Anayasada Din ile ilgili dersleri zorunlu kılan bir düzenleme yer almamalı

Eğitim Reformu Girişimi (ERG), "Türkiye'de Din ve Eğitim: Son Dönemdeki Gelişmeler ve Değişim Süreci" başlıklı politika notunu açıkladı.

Prof. Dr. Üstün Ergüder: "Din çoğu zaman bir ötekileştirme aracı olarak kullanıldı ve tarihin belirli dönemlerinde toplumda ciddi bir gerilim kaynağı oldu. Bugün eğitim, toplumda var olan önyargıları gidermek ve farklı inançlar arasındaki toplumsal bağları güçlendirmek için önemli bir araçtır."

2003 yılında bu yana "herkes için kaliteli eğitim" hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdüren Eğitim Reformu Girişimi (ERG), "Türkiye'de Din ve Eğitim: Son Dönemdeki Gelişmeler ve Değişim Süreci" başlıklı politika notunu 25 Nisan 2011'de kamuoyuyla paylaştı.

ERG, din ve eğitim tartışmalarının farklı paydaşların katıldığı bir diyalog süreci içinde gerçekleşmesi için yakın geçmişte bazı çalışmalar yaptı ve bu konuda **değişimin mahkeme kararlarına gereksinim bırakmayacak biçimde, tüm ilgili iddia sahiplerinin yer aldığı katılımcı bir süreç içerisinde yapılandırılması gerektiğini** vurguladı. ERG bu politika notuyla, 21. yüzyılda din ve eğitim alanında yaşanan ulusal ve küresel gelişmeler ışığında Türkiye'deki değişim süreci ve süren değişim gereksinimine ilişkin politika yapıcıları ve kamuoyunu bilgilendirmeyi amaçlıyor.

Türkiye'nin de tarafı olduğu uluslararası insan hakları belgeleri incelendiğinde, tüm belgelerin din ve inanç özgürlüğünü güvence altına aldığı, devlet okullarında bir dinin benimsetilmesine yönelik zorunlu bir dersin bulunamayacağı ve bulunduğu takdirde ayrımcılık yaratmayacak bir muafiyet mekanizmasının bulunmasının şart olduğu ve çocuk hakları çerçevesinde anne-babalara tanınan hakların sınırsız olmadığı ortaya çıkıyor.

Uluslararası tartışma ve gelişmelerden etkilenen Türkiye'de de din ve eğitim alanında farklı etmenlerin rol oynadığı bir değişim süreci yaşandığı açıktır. Bu süreçte son olarak yeni DKAB öğretim programları kabul edildi ve ders kitapları hazırlanıyor. Öte yandan, **gerek yeni programların ve ders kitaplarının içeriğinin kamuoyunda farklı kesimleri ne kadar tatmin edeceği gerek bunların Eylül 2011'den itibaren sınıflarda ne derece dersin özüne uygun biçimde uygulanabileceği gibi sorular** değişim süreci açısından kritik önem taşıyor.

Bu notta Türkiye'de din ve eğitim alanında devam eden değişim sürecinde dikkate alınması gereken önemli konular vurgulanıyor. Öncelikle DKAB dersinde nesnel, çoğulcu ve eleştirel din öğretimi etkili olarak yapılabilse bile din ve eğitim ile ilgili bir dersin anayasa düzeyinde zorunlu kılınmasına özellikle laiklik ve medeni haklar eksenleri üzerinden ciddi itirazlar olduğu görülüyor. **Dolayısıyla, din özgürlüğünün eğitim alanında da korunması için, anayasada din ile ilgili dersleri zorunlu kılan bir düzenleme yer almaması oldukça önemlidir.**

Tüm bunların yanı sıra ERG bu politika notunda toplumsal bir uzlaşa sağlandığı durumda öğretim programları ve ders kitaplarında gerçekleşebilecek olumlu gelişmelere rağmen mevcut din öğretmenlerinin diğer inançlara yaklaşımının dinler hakkında nesnel ve çoğulcu bir eğitimin önünde aşılması zor bir engel oluşturabileceğine dikkat çekiyor. Halen uygulanan DKAB öğretim programlarında teorik olarak hedeflenenlerin öğretmenlerce ne düzeyde benimsendiğine ve öğretim sürecine nasıl yansıtıldığına bakan bir araştırmamanın

bulguları **DKAB öğretmenlerin % 93,5'inin gerçek hakikati yalnızca kendi dini üzerinden gördüğünü ortaya koyuyor.** Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 83'ü Türkiye'de bulunan farklı inanışların bir zenginlik olduğunu düşündüğünü ve % 92,3'ü DKAB derslerinde İslamiyet'in yanı sıra diğer dinler hakkında bilgi verilmesini desteklediğini belirtiyor. Bu oranlar ilk bakışta olumlu görünse de İslam dinine bağlılığın pekiştirilmesi için diğer dinlere ait bilgilere yer verilmesine olumlu bakmak çoğulculuk yaklaşımının uzağındadır. **Dinlerin, mezheplerin, inançların, inançsızlık da dahil olmak üzere tüm felsefi görüşlerin eşit değerde olduğunun ve farklarının bir üstünlük ilişkisi içinde tanımlanamayacağıının vurgulanması ve bu konuda bir zihniyet değişikliğine dönük adımlar atılması oldukça önemlidir.**

Özetle, Türkiye'de din ve eğitim konusunda son on yılda önemli gelişmeler yaşanmıştır. Özellikle **son yıllarda tartışmaların daha katılımcı süreçlerle yapılandırılması oldukça sevindiricidir.** Türkiye'de din ve eğitim alanında çözüme ulaşılması için tartışmaların devam etmesinin gerektiği açıktır. Önemli olan bu tartışmalarda nelerin hedeflendiğinin saydam bir biçimde ortaya konmasıdır. Din ve eğitim alanındaki sorunların çözümü için, paydaşların tümü tarafından gözetilmesi gereken vazgeçilmez ilkeler, çocuğun yüksek yararı ve bütüncül gelişim hakkı, çocuğun din ve vicdan özgürlüğü, ebeveynlerin hakları ve demokratik değerlerdir. Bu ilkeler ışığında sürdürülecek bir tartışma, çözüm yolunu açıcı nitelikte olacaktır.

Bilgi için: Nesrin Balkan - 0216 483 90 97 – 0542 432 89 98